

El millor art és al carrer

La col·locació, als carrers de Girona, de dues escultures de Marcel Martí constitueix un dels esdeveniments més significatius de l'any artístic que s'ha acabat i també una aportació capital al museu d'escultura a l'aire lliure en què d'uns anys ençà s'està convertint la ciutat dels quatre rius.

Marcel Martí és una de les figures claus de l'escultura abstracta a Catalunya. La instal·lació d'una obra seva en una plaça del nou barri de Montbau, a Barcelona, el 1961, va significar un trencament amb la tradició classicista d'escultures al carrer seguida fins aquell moment al país. Girona incorpora l'obra de Marcel Martí al paisatge urbà més d'un quart de segle més tard que Barcelona, però ho fa per partida doble: una peça de dos metres quaranta, *Nefer Mediterrània*, a la rambla de Xavier Cugat, i una altra de nou metres quaranta, *Atnel Girona*, a la plaça de Sant Ponç.

Aquestes dues obres, que se situen entre les més importants que hi ha a l'aire lliure a Girona, no es posen en places cèntriques i turístiques, sinó en barris extrems al nord de la ciutat, a prop del Ter, barris formats els últims anys: Sant Ponç i Fontajau. Aquest plantejament de personalització dels barris de nova formació, que els va dotant de senyes d'identitat i els allunya de la marginalitat, és una política que demostra visió de futur i allunyament de l'elitisme urbanístic. Les guies turístiques hauran d'incloure aviat desplaçaments aconsellats a l'extraradi, perquè en els seus carrers hi ha, cada cop més, excel·lents obres d'art.

JAUME FABRE

Urbanisme al nord-est català

L'exposició els "Processos a Catalunya i Rosselló-Llenguadoc" té com a objectiu comparar l'urbanisme francès i el català. A Catalunya això és motiu per una reflexió sobre l'urbanisme de la darrera dècada, especialment intensa per l'impuls renovador i l'abast territorial dels nous plans. La mostra, que s'acompanya d'un catàleg, és realitzarà a partir d'una selecció de quaranta-un panells, en els quals hi ha un o més temes per part catalana i vint-i-quatre temes per part francesa.

El planejament català d'aquest període es caracteritza per un urbanisme morfològic amb accent a les propostes arquitectòniques, el tractament de l'espai públic i el microubanisme.

És notori el protagonisme que en els primers treballs ha tingut l'Escola de Barcelona, tant per la intervenció directa dels arquitectes que han traspassat el camp de la teoria, com de la influència que han exercit sobre el conjunt del planejament redactat. Com és també notòria la intervenció directa de l'Administració en la redacció i gestió del planejament que pel conjunt de Catalunya ha desenvolupat l'Incasol.

També és significativa tant per la quantitat com per la qualitat el planejament i projectes desenvolupats a Barcelona i a la seva àrea Metropolitana. Està per fer una aproximació crítica al procés de transformació ràpida en què està immersa Barcelona, endegat de la mà de l'Oriol Bohigas amb la idea que l'urbanisme no és possible.

Queden també les intervencions i propostes formulades des de la desapareguda Corporació que *preteneix avançar cap a una veritable ciutat metropolitana*.

L'urbanisme francès té llarga experiència i tradició reglamentarista i legal. Com a actuacions i plans d'arranjament rural, figures de desenvolupament econòmic i social a més d'urbanístiques. Com a contrapunt dels plans catalans que intenten reconduir el desenvolupament urbà de la zona costanera, França presenta la planificació de l'Administració de grans zones turístiques amb resultats finals més que discutibles.

PERE SOLÀ I BUSQUETS

L'ull compromès d'Agustí Centelles

En certa manera, artísticament Girona acaba bé l'any 1988. A més de la policroma oferta de les galeries privades, al Museu d'Història de la Ciutat continua oberta l'exposició d'art medieval català, cedit temporalment pel Museu de Montjuïc de Barcelona.

És també del cantó institucional —Fundació Caixa de Barcelona, Generalitat i Diputació de Girona— que cal subratllar una altra mostra, *absolutament remarcable*, que s'escau de ple dins les festes del Cap d'Any: l'exposició antològica del **fotoperiodista** Agustí Centelles (El Grau, València, 1909 - Barcelona, 1985).

No ja per coneguda, aquesta gran col·lecció del fotògraf de la Guerra Civil és menys sorprenent i estimulant. A la Casa de Cultura es demostra que una exposició quantitativament generosa i qualitativament ben dissenyada és, en termes d'audiència pública, culturalment rendible.

L'excel·lent qualitat humana i testimonial dels documents fotogràfics d'Agustí Centelles, a pesar del temps transcorregut i del relatiu esgotament del tema, no han perdut res de l'impacte emocional, artístic i compromès característics d'aquest informador gràfic de "primera línia". Al costat d'altres fotògrafs i cineastes de renom internacional, molts vinguts de fora, que ens llegaren llur visió i experiència de la dramàtica contesa, les imatges de Centelles tenen i confirmen la particularitat d'ésser viscudes i fetes des de dins del conflicte i dels anhels, lluites i esperances que tenia el nostre poble en un moment decisiu de la pròpia història i de la història universal del segle XX.

ENRIC MARQUÈS

ART

ARQUITECTURA

FOTOGRAFIA